

**Vabariigi Valitsuse määruse
„Kutselise kalapüügi võimalused ja kalapüügiõiguse tasumäärad 2026. aastal“
eelnou seletuskiri**

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Vabariigi Valitsus (edaspidi ka *IV*) kehtestab igaks kalendriaastaks kutselise kalapüügi võimalused kalavarude seisundist lähtudes maakondade, siseveekogude ja merel veealade kaupa ning püüasustusega väikesaarte alaliste elanike jaoks püüasustusega väikesaarte kaupa. Kalapüügiseaduse (edaspidi *KPS*) § 45 lõike 1 kohaselt kehtestatakse järgmise aasta kalapüügi võimalused kaluri kalapüügiloa alusel sellele aastale eelneva aasta 1. novembriks, kui Euroopa Liit (edaspidi ka *EL*) ei määra püügivõimalusi hilisemal ajal. *KPS* § 46 lõike 1 kohaselt pärast seda, kui EL on kalaliikide kaupa püügivõimalused (kvoodid) EL-i liikmesriikidele kehtestanud, kehtestab Vabariigi Valitsus 60 tööpäeva jooksul kalalaeva kalapüügiloa alusel püüdjatele kõnesoleva aasta nende kalaliikide püügivõimalused, mida kasutavad ka kaluri kalapüügiloa alusel püüdjad. Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 43 lõikele 3 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1380/2013, ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ (ELT L 354 28.12.2013, lk 22) (edaspidi *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1380/2013*) artiklile 16 lõikele 1 ja artiklile 50 kehtestab EL-i nõukogu Läänemere kalavarude püügivõimalused (kvoodid) peale 27.—28. oktoobril 2025. a toimuvat põllumajanduse ja kalanduse istungit, kus vastavad kvoodid poliitilisel tasemel kokku lepatakse. Seega käesolev eelnõu Läänemere räime, kilu, tursa ja lõhe püügivõimalusi ei käsitle ning need püügivõimalused kehtestatakse hiljem käesoleva määruse muudatusega. EL kehtestab iga-aastaselt püügivõimalusi ka väljaspool EL-i asuvate veealade jaoks. Need püügivõimalused kehtestatakse EL nõukogu määrmises, mis jõustub tavaliselt jaanuaris ning need püügivõimalused vastavad kokkulepetele, mis on sõlmitud sellistes rahvusvahelistes piirkondlikes kalandusorganisatsioonides, kus EL on osapool (Loode-Atlandi Kalandusorganisatsioon ehk NAFO ja Kirde-Atlandi Kalanduskomisjon ehk NEAFC).

Vastavalt *KPS* § 42 lõikele 1 on püügivõimalused lubatud väljapüügimaht, püügipäevade arv, püügivahendite arv, laevade püügikoormus või püügivõimsus või kalalaevade arv. EL-i nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks, muudetakse määrusi (EÜ) nr 847/96, (EÜ) nr 2371/2002, (EÜ) nr 811/2004, (EÜ) nr 768/2005, (EÜ) nr 2115/2005, (EÜ) nr 2166/2005, (EÜ) nr 388/2006, (EÜ) nr 509/2007, (EÜ) nr 676/2007, (EÜ) nr 1098/2007, (EÜ) nr 1300/2008, (EÜ) nr 1342/2008 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EMÜ) nr 2847/93, (EÜ) nr 1627/94 ja (EÜ) nr 1966/2006 (ELT L 343, 22.12.2009, lk 1—50) artikkel 4 punkti 32 kohaselt kalapüügivõimalus on koguseliselt kindlaks määratud kalapüügiõigus, väljendatuna saagis või püügikoormuses. Eesti õiguskorras on termini püügivõimalused määratlus laiem. Seega on Vabariigi Valitsusel õigus, mis tuleneb *KPS* § 45 lõikest 1 ja § 46 lõikest 1 kehtestada püügivõimalusi, mida ei reguleeri EL. Käesoleval juhul on Vabariigi Valitsusel õigus kehtestada *KPS* § 45 lõike 1 ja § 46 lõike 1 alusel püügivõimalused püügivahendite arvuna või püügipäevade arvuna, agarikupüügi puhul ka väljapüügi kogusena.

KPS § 5 lõige 1 kohaselt kalapüügiõigus on õigus püüda kala või koguda veetaimi. KPS § 6 kohaselt makstakse kalapüügiõiguse tasu keskkonnatasude seaduse (edaspidi *KeTS*) ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud korras ja juhtudel, arvestades KPS-st tulenevaid erisusi. KeTS § 11 lõige 1 sätestab, et kalapüügiõiguse tasu makstakse õiguse eest püüda kala ja koguda veetaimi Eesti Vabariigi jurisdiktsiooni all olevatest veekogudest või nende osadest, samuti veekogudest väljaspool Eesti Vabariigi jurisdiktsiooni, kui kalapüügiõiguse nendel veekogudel on andnud või garanteerinud Eesti Vabariik. KeTS § 11 lõike 2 punkti 1 kohaselt kehtestab kalapüügiõiguse tasumäära (edaspidi *tasu*) kutselisele kalapüügile igaks kalendriaastaks Vabariigi Valitsus, lähtudes püügipiirkonna eripärast, püügivahendi liigist ja selle võimsusest või rahvusvahelise lepingu alusel jaotatavatest püügivõimalustest. Vastavalt KeTS § 11 lõige 4 punktile 1 ei või kutselise kalapüügi õiguse tasu ületada 4 protsenti tasu kehtestamise aastale eelnenud aastal püügivahendiga või püügipäeval püügipiirkonnas keskmiselt püütud kalakoguse või püütud isendite harilikust väärtusest, võttes arvesse KeTS-is kehtestatud kalapüügiõiguse tasu piirmäärasid ja teisi seadusest tulenevaid nõudeid. Tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 65 lähtuvalt on eseme harilik väärtus kohalik keskmine müügihind. Sellest tulenevalt on kala harilik väärtus kohalik keskmine esmakokkuostuhind.

Kalapüügiõiguse tasu kehtestatakse püügivahendi, liigi koguse või püügipäeva kohta. Eelnõu kohaselt on enamike püügivahendite tasu suurus 3,5 protsenti kehtestamise aastale eelnenud aastal püügivahendiga püügipiirkonnas keskmiselt väljapüütud kalakoguse (edaspidi ka *saak*) harilikust väärtusest. Mõnele püügivahendile kehtestatakse KeTS-ist tulenev suurim võimalik tasu, kuna eelmise aasta kalasaak oli väga suur: arvutuslikult oleks sellistel juhtudel 4 protsenti saagi keskmisest harilikust väärtusest ühe püügivahendi kohta suurem kui KeTS-iga seatud rahaline piirmäär. Paljudele püügivahendile kehtestatakse aga ka KeTS-is sätestatud väiksem võimalik tasu, kuna saagid on eelmisel aastal olnud kas väga väikesed või sootuks puudunud ning 4 protsenti oleks väiksem kui KeTS-is kehtestatud piirmäär. Piirmäär püügivahendi eest on 10 kuni 500 eurot, välja arvatud KeTS-is sätestatud erandid. Kalapüügiõiguse tasu seadmisel on lähtutud ka horisontaalsest põhimõttest, mis tähendab, et tasu peaks olema samasugune kõikides piirkondades ja püügisektori osades. Seal, kus erinevus oli väga suur, liigutakse ühesuguse ehk 3,5 protsendi poole samm-sammult (näiteks püük Läänemere kalalaeva kalapüügiloa alusel ja väljaspool Läänemerd).

Erinevalt teistest püügivahenditest arvutatakse viies veekogus angerjapüügi vahenditele püügiõigustasut mitte saagi väärtuse põhjal, vaid KeTS § 11 lõike 5 järgi angerja asustamiseks tehtud kulutuste põhjal. Seejuures võetakse aluseks kõik riigi poolt asustamiseks tehtud kulutused eelmise seitsmenda kuni kaheateistkümnenda kalendriaasta jooksul. KeTS näeb ette, et püügiõigustasud võivad olla 60—100 protsenti asustamiseks tehtud kulutustest. 2025. a määrati kalurite panuseks 80 protsenti. Arvestades aga, et Euroopa angerjas on kriitiliselt ohustatud ja Rahvusvahelise Mereuuringute Nõukogu (ICES) hinnangul tuleks kogu angerjapüük lõpetada, ei ole riigipoolne asustamise toetamine sellises ulatuses põhjendatud, kuna asustamise peamine eesmärk on majandustegevus. Sellest tulenevalt tõuseb 2026. a nendes veekogudes, kus asustamine jätkub, kalurite panus asustamiskulutuste katmisse 90 protsendini ning järgneval aastal on kavas jõuda 100 protsendini. Kaiavere, Kuremaa, Vagula ja Saadjärve puhul riigi toel angerjate asustamine lõpeb ning tasude arvutuse aluseks võetakse 60 protsenti asustamiseks tehtud kulutustest (loe täpsemalt seletuskirja punkt 2.4).

Vastavalt KPS § 45 lõikele 1 tuleb püügivõimaluste kehtestamisel lähtuda kala- ja veetaimevaru seisundist. Nimetatud seisundi hinnangud antakse regulaarselt teadussoovituste näol. Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut on oma iga-aastastes rannikumere kalastiku aruannetes sisalduvates soovitustes korduvalt välja toonud, et püügivahendite piirarvud rannikumeres on

liiga suured ning vajavad vähendamist. Teadlaste 2020. a valminud töö „Püügikoormuse kohandamine hea keskkonnaseisundi tingimustele“ aruandes tuuakse välja, et sõltuvalt merealast tuleks kaluri kalapüügiloo alusel toimuva püügi puhul püügivahendite piirarve vähendada lausa 30—80 protsendi ulatuses. Seoses sellega on käesoleval aastal toimunud põhjalik diskussioon, et kas ja mis kujul tuleks püüniste piirarve vähendada. Lisaks ministeeriumile on oma seisukohad esitanud nii kalurkond kui kalateadlased. Kuigi ollakse üksmeelel, et mitmete kalaliikide varud on kehvast seisust ja varude kaitseks tuleb samme astuda, ei ole seni lahenduses üksmeelt saavutatud. Seega alternatiivide kaalumise ja parima lähenemise otsimine veel kestab ja seetõttu 2026. aastaks püüniste piirarve ei vähendata.

Enamik kalapüügiõiguse tasudest jääb eelnõu kohaselt eelmise aastaga võrreldes samaks. Peaaegu kõigil juhtudel on tegu nende püügivahenditega, mille keskmine saagi väärtus oli ka 2024. a nii madal, et neile kehtestatakse taas KeTS-is sätestatud minimaalne tasu. Tasude muutusi on täpsemalt kirjeldatud seletuskirja vastavates alajaotustes.

Eelnõu lisas 1 on välja toodud kalapüügivõimalused ja kalapüügiõiguse tasumäärad püügivahendite kohta püügiks kaluri kalapüügiloo alusel Läänemerel 2026. a, samuti agarikupüügil kaluri kalapüügiloo alusel lubatud püügivõimalused ja kalapüügiõiguse tasumäär väljapüütava koguse tonni kohta 2026. a. Asjakohased veealad on väljendatud väikeste püügiruumidena, mis on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 16. juuni 2016 a. määruse nr 65 „Kalapüügieeskiri“ (edaspidi *kalapüügieeskiri*) lisas 6.

Eelnõu lisas 2 on välja toodud kilu, räime, tursa ja lesta kalapüügiõiguse tasumäärad püügiks kalalaeva kalapüügiloo alusel Läänemerel 2026. a.

Eelnõu lisas 3 on välja toodud kalapüügivõimalused ja kalapüügiõiguse tasumäärad püügivahendite kohta püügiks kaluri kalapüügiloo alusel Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel maakondade kaupa.

Eelnõu lisas 4 on välja toodud kalapüügivõimalused ja kalapüügiõiguse tasumäärad püügivahendite kohta püügiks kaluri kalapüügiloo alusel maakondade ja siseveekogude kaupa Eesti Vabariigi veekogudel, välja arvatud Läänemerel ning Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel.

Eelnõu lisas 5 on välja toodud kalapüügiõiguse tasumäärad NAFO ja NEAFC reguleeritavatel veealadel selliste püügivõimaluste korral, mille kehtestab Euroopa Liit, mida Eestil on võimalik kasutada, ning reguleerimata kalaliikide püügivõimalused ja kalapüügiõiguse tasumäärad samal veealal püügiks kalalaeva kalapüügiloo alusel 2026. aastal. Määruse lisaga 5 kehtestatakse ka kalapüügivõimalused ja kalapüügiõiguse tasumäärad kalapüügil kalalaeva kalapüügiloo alusel Teravmägede ja Edela-Atlandi püügipiirkonnas 2025. a.

Eelnõu koostamisel on tuginetud Põllumajandus- ja toiduameti avaldatud ametlikule püügistatistikale ja esmakokkuostuhindadele ning Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi ja Eesti Maaülikooli teadlaste soovitudele ning ülevaadetele, mis sisalduvad kalavarude uuringute aruannetes. Aruannetele on viidatud seletuskirja vastavate punktide all.

Seletuskirja lisas 1 on esitatud tabelid, millest on täpsemini näha nii järgmise aasta kutselise kalapüügiõiguse tasude arvutuskäik kui ka võrdlus eelmise aasta tasudega.

1.2. Määruse ettevalmistaja

Määruse ja seletuskirja on koostanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kalanduspoliitika osakonna nõunikud Ulvi Päädam (5646 3854, ulvi.paadam@agri.ee) ja Aare Tuvi (626 0712, aare.tuvi@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruale on teinud sama ministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Jan Nilson (5626 7065 jan.nilson@agri.ee).

1.3. Märkused

Määrus koosneb 5 paragrahvist ning 5 lisast.

Määrus ei ole seotud EL-i õigusega.

Määruse kehtestab Vabariigi Valitsus.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

2.1. Kalapüügivõimalused ja kalapüügiõiguse tasud püügiks kaluri kalapüügiloa alusel Läänemeresel

Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi (edaspidi *TÜ EMI*) töö „Eesti kalandussektori riikliku töökava täitmine 2022.–2024. aastal“ lõpparuandest 2024. a kohta selgub, et kaluri kalapüügiloa alusel merel toimuva püügi puhul (edaspidi ka *rannapüük*) on kasutada lubatud püügivahendite piirarv liiga suur ja Eesti rannikumerd asustavate kvoteerimata kalaliikide asurkondade olukord on suure püügisurve tõttu valdavalt kehv.¹ Rannikumere püügivahendite arvu vähendamist on teadlased soovitanud kord tugevama, kord leebema sõnastusega alates käesoleva sajandi algusest. Esialgu soovitati püügisurvet vähendada üksikutes piirkondades (Pärnu laht, Väinameri), hiljem laienes soovitus kõigile rannikumere piirkondadele.^{2,3} Heas seisus varude hulk on aastast aastasse kõikunud ning 2025. a seisuga on selliste varude osakaal 50 protsenti. „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030“ (edaspidi *PõKA*) seab eesmärgiks, et 2030. a peab olema 65 protsenti kalavarudest heas seisus. Seni kõige suurem heas seisus varude osakaal ongi olnud 50 protsenti, mis on korra varem saavutatud ka 2018. a.

Püügivahendite piirarvud on sõltumata püügivahendist (üksikute eranditega) püsinud samal tasemel käesoleva sajandi algusest saati ja seda hoolimata kalavarude seisu muutumisest. KPS-i § 45 lõike 1 järgi peaksid aga eelseisva aasta püügivõimalused (rannapüügil püügivahendite piirarvud) lähtuma kalavarude seisundist. TÜ EMI on 2020. a välja töötanud soovitusel püügisurve vähendamiseks rannakalanduses.⁴ Vähendamise soovitusel aruandes on üsna märkimisväärsed (sõltuvalt piirkonnast 30 kuni –80 protsenti) ja väljendavad selgesti, et püügisurve vähendamine on vajalik.⁵

¹ Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi töö „Eesti kalandussektori riikliku töökava täitmine 2022.–2024. aastal“. Arvutivõrgus: <https://agri.ee/sites/default/files/documents/2025-03/uuring-2025-akp-rannikumere-kalad-2024.pdf>

² Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kodulehekül. Arvutivõrgus: <https://agri.ee/ministeerium-uudised-kontakt/uuringud>

³ Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ameti kodulehekül. Arvutivõrgus: https://www.pria.ee/sites/default/files/2021-10/Projekti%20P%C3%BC%C3%BCgikoormuste%20kohandamine%20l%C3%B5pparuanne_0.pdf

⁴ Viide 1.

⁵ *Ibid.*

Kalurite püügiaktiivsus on väga varieeruv – on kalureid, kes asetavad vaid korra aastas oma püügivahendid püügile, samas on neid, kes püüavad hooajati, aga stabiilselt väikese hulga püügivahenditega. Lisaks leidub kalureid, kes kasutavad püügi tippajal enamikku või kõiki enda kasutada olevaid püügivahendeid. Tulemuseks on olukord, kus aasta jooksul suurim korraga kasutatud püügivahendite hulk võrreldes maksimaalse lubatuga ei ole kuigi suur (keskmiselt umbes 42,6 protsenti, varieerudes sõltuvalt piirkonnast ja püügivahendist 6 kuni 100 protsendi vahel). Ühest küljest võib püügivahendi kasutamata jätmist pidada keskkonnasäästlikuks tegevuseks, sest püügivahend, mis pole püügile asetatud, ei ohusta otseselt ka kalavaru. Teisalt on võimalik seesama püügivahend igal ajahetkel uuesti püügile asetada, misjärel muutub see kalavarule lisakoormuseks. Seda on täheldatud juhtudel, kui piirkonnas tekivad kaladel tugevamad põlvkonnad – tava-aastal jõude seisvad püügivahendid asetatakse varude paranemise esimeste märkide korral püügile ning vahepeal tekkinud tugevamad põlvkonnad püütakse välja enne, kui varu taastuda jõuab.

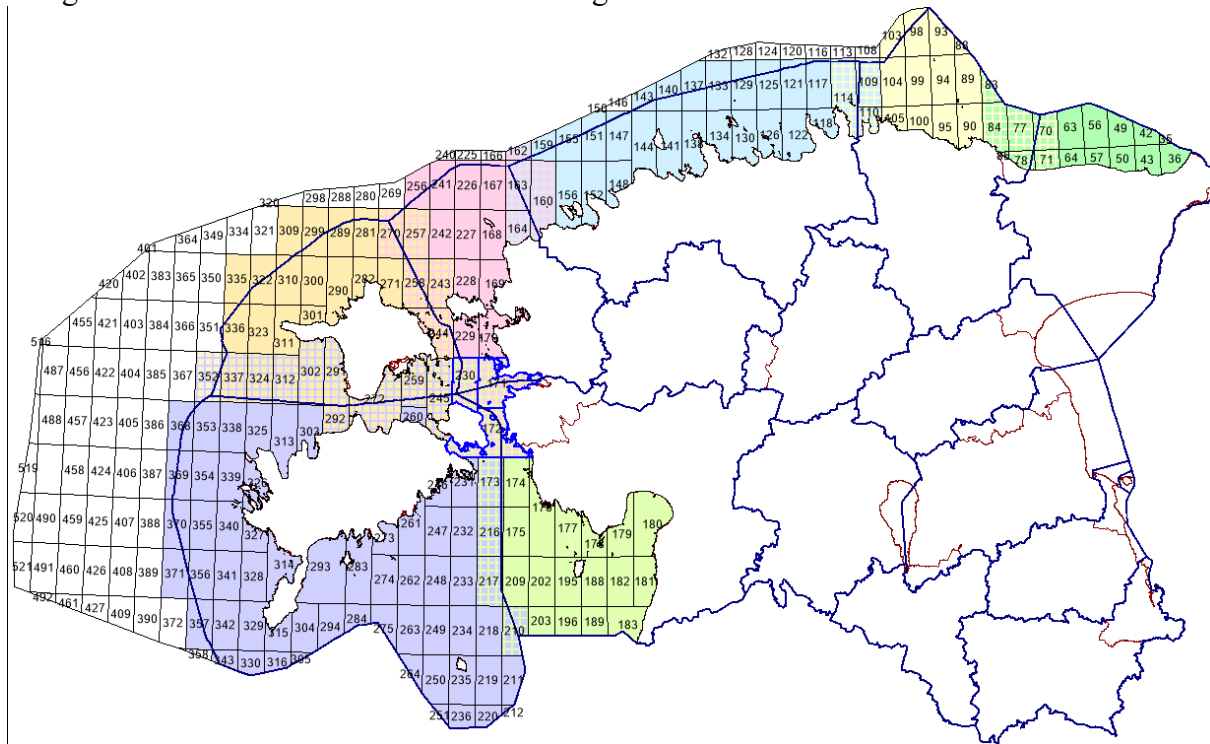
Kalavarudele avalduvad samaaegselt mitmed erinevad surved nagu kliimamuutused, kormoran ja hüljes, aga kehva seisu üks olulisi põhjuseid on ka kalapüük. See tuleneb asjaolust, et püügisurve on kalavaru vähesust arvestades liiga suur. On märkimisväärne, et kalavarud on üle kasutatud meil olukorras, kus kõiki kehtestatud püügivõimalusi ei kasutata isegi täiel määral ära. See tähendab, et meil on püügivahendite arvu kujul suur ja osaliselt ka kasutamata ülevõimsus. Just varude ülepüügi toimumist kinnitab varude vanuseline struktuur – isegi, kui nooremaid kalu on arvukalt, puuduvad populatsioonis üldse või on vaid üksikud vanemad isendid ning püük põhineb ka pikaealiste liikide puhul ühel-kahel vanuseklassil ehk põlvkonnal. Ühtlasi saavutavad tugeva püügisurve all olevas asurkonnas kalad aina nooremana/väiksema kasvu juures suguküpsuse. Seda ei saa pidada varude säästvaks kasutuseks, sest see ei ole ei varude kaitse seisukohalt ega ka majanduslikus vaates optimaalne lähenemine. Varude kesisest seisundi tagajärjel on ka sektori majanduslik efektiivsus keskmiselt väga halb ning selline majandusmudel ei ole jätkusuutlik.

Varude seisundi parandamine ainuüksi tehniliste meetmetega (keeluajad, keelualad, silmasuured jne) pole tulemuslik, kui kaluritele kasutada lubatud püügivahendite arv on niivõrd suur, et tehniliste meetmete toel tekkinud tugevad kalapõlvkonnad on võimalik paari aastaga välja püüda. Kaksikümmend aastat on varude head seisu püütud tagada vaid tehniliste meetmete abil, kuid sellest üksi pole kasu olnud, sest kehtestatud püügivõimalused pole varu suurusega kooskõlas olnud. Kõik varude kaitseks kehtestatud tehnilised meetmed suurendavad võimalust tugevate põlvkondade tekkeks, kuid tehniliste meetmete kasutamise mõttekusel on piirid. Nimelt ei ole mõistlik tehniliste meetmetega piirata püüki nii palju, et see muutub juba kõigile korraga sisuliselt võimatuks (arvukad üksikud keelud ja regulatsioonid, mis sihivad erinevaid kalaliike). Ühtlasi ei vastaks tehniliste meetmete rägastiku veel keerukamaks muutmine käimasoleva õigusruumi lihtsustamise protsessi eesmärkidele ja töötaks sellele hoopis vastu. Pigem on mõistlik viia püügisurve püügivõimaluste näol varudega nii heasse kooskõlla ja edaspidi hoopis tehnilisi meetmeid vähendada ja reegleid lihtsustada.

2026. aastaks siiski püüniste piirarve ei muudeta ning jätkatakse analüüsi, kuidas sobivaimal moel püügisurve kalavarude seisundiga kooskõlla viia.

Merel veeala kohta kaluri kalapüügiloa alusel kasutada lubatud püügivahendite loetelu, nende piirarvud, saagi väärtus 2024. a ja tasumäärad 2026. a on esitatud seletuskirja lisan 1.

Püügivõimalused merel kehtestatakse veealade ja püüasustusega väikesaarte kaupa. Veealad on määruks kirjeldatud väikeste püügiruutude loendina nii, et iga veeala kohta on esitatud kindel väikeste püügiruutude nimekiri (joonis 1). Teineteisega külgnevate veealade püügiruutude nimekirjad on osaliselt kattuvad, mis tuleneb 2017. a ellu viidud haldusreformist. Alates 2025. a ei kehtestata maakondadele vastavaid püügiruute, vaid kehtestatakse veealadele vastavad püügiruudud. Muudatus ei ole sisuline ning on seotud terminoloogilise parandusega, et tagada kooskõla KPS-is kasutatud mõistetega.

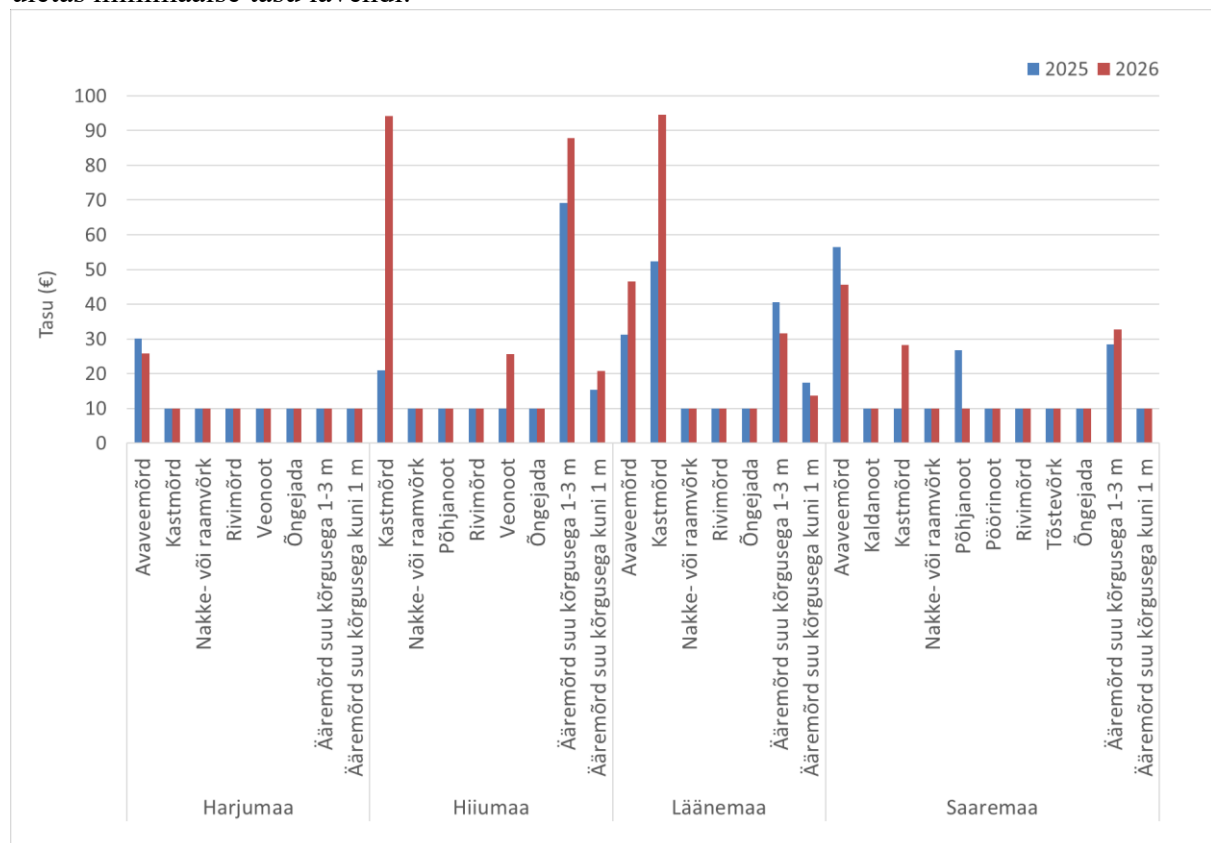
Joonis 1. Veealade kohta esitatud püügiruudud. Püügiruudud, mis vastavad kalapüügiloale kantud veealadele, on tähistatud eri värvidega, kusjuures mitmevärvilise ruudumustriga on tähistatud need püügiruudud, mis on määratud kahele või enamale veealale. Püügiruudud 171 ja 230 on määratud kolmele veealale. Tumesinine joon näitab veealade piire kuni territoriaalmereni, punane joon kujutab kuni 2017. a kehtinud maakondade piire.

Kalapüügiõiguse tasud ei ole veealadel ühesugused, kuna kalasaakide suurus ja liigiline koosseis varieerub üsna suuresti. Seetõttu erineb piirkonniti ka harilik saagi väärtus, mille põhjal omakorda kalapüügiõiguse tasusid arvutatakse. Samas on määruks koostamisel arvestatud, et ühiseid kalavarusid kasutavatel veealadel samade püügivahendite tasud ei erineks. Sel eesmärgil näiteks jälgitakse, et Läänemaa, Saaremaa ja Hiiumaa nakkevõrkude kalapüügiõiguse tasud ning Harjumaa, Lääne-Virumaa ja Ida-Virumaa nakkevõrkude kalapüügiõiguse tasud oleksid ühtlustatud. 2026. a eraldi ühtlustamist ei ole vaja teha, kuna 2024. a nakkevõrkudega Läänemeres saadud saakide keskmised väärtused olid väikesed ja kõigil Eesti rannikumere veealadel kehtestatakse nakkevõrgu tasuks KeTS-i § 11 lõige 4 punktile 1 vastav minimaalne piirmäär ehk 10 eurot aastas. Joonisel 1 kujutatud ruudulistes püügiruutudes võivad sama püügivahendi kalapüügiõiguse tasud erineda. See tuleneb asjaolust, et püügiruut kuulub samaaegselt mitme veeala kohta esitatud püügiruutude loendisse ja kalapüügipüügiõiguse tasu arvutamisel võetakse aluseks kogu veeala vastava saagi harilik väärtus ja püüniste piirarv.

Rannapüügil kasutatavate püügivahendite kalapüügiõiguse tasumäärad esitatakse eelnõu lisas 1. Tasude arvutuskäiku saab jälgida seletuskirja lisas 1 olevast tabelist 1, kuid muutustest

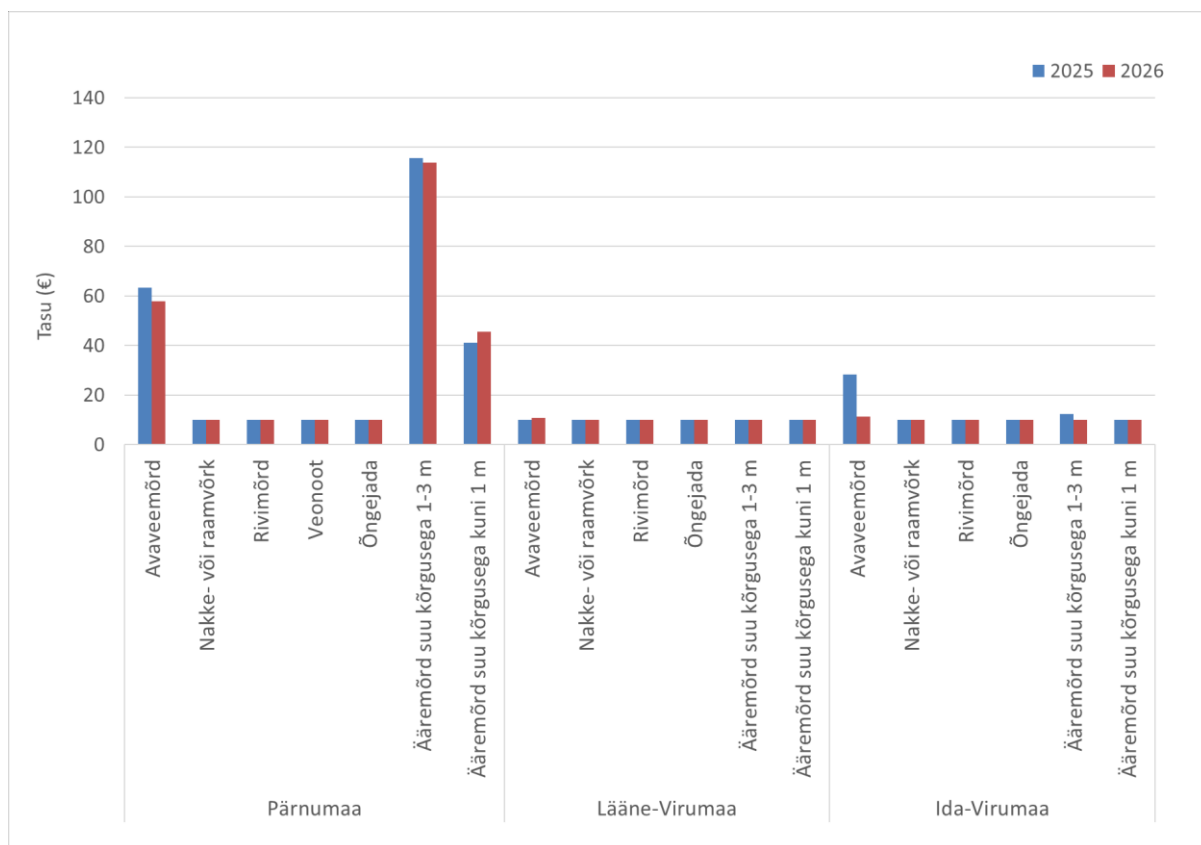
parema ülevaate andmiseks on tasude suurused ja võrdlus eelmise aastaga esitatud allpool joonistel 2 ja 3. Graafikutel on veelad rühmitatud tasude suuruste alusel, et tagada graafikute loetavus. Seletuskirjas ei ole ükshaaval kõigi tasude muutuste põhjusi välja toodud, näitlikustamiseks on valitud igalt graafikult üksikud kõige silmatorkavamad muutused võrreldes eelmise aastaga.

Jooniselt 2 on näha, et suurem osa Harjumaa, Hiiumaa, Läänemaa ja Saaremaa 2026. a tasudest on 2024. a saakide väiksuse või puudumise tõttu 10 eurot, mis on nende püügivahendite puhul KeTS § 11 lõige 4 punkt 1 kohaselt minimaalne võimalik tasu. Graafikul üks silmapaistvamatest muutustest on Hiiumaa kastmõrra tasu tõus. Selle põhjuseks on eeskätt nii tuulehaugi saagi kui esmakokkuostuhinna kahekordistumine. Ühtlasi suurenesid oluliselt ka muude liikide saagid ja esmakokkuostuhinnad (lest, ümarmudil, merisiig). 1—3 meetrise suu kõrgusega ääremõrra tasu tõusu tingib saagikuse kasv mitmete liikide puhul, millest võiks eraldi välja tuua ümarmudila ja säina. Veonooda tasu tõusis, kuna 2023. a selle vahendiga saake ei raporteeritud, 2024. a aga saadi 635 kilogrammi erinevaid liike (peamiselt ahven, teisel kohal merisiig). Läänemaa puhul on märgatav kastmõrra tasu märkimisväärne tõus. Selle põhjustas räimesaagi oluline suurenemine. Kastmõrra tasu tõuseb tunduvalt ka Saaremaal, kuna 2023. a jäi ühe kastmõrra saagi keskmine väärtus nii madalaks, et kehtestati KeTS-ile vastav minimaalne tasu, 2024. a (räime)saagid aga olid tunduvalt suuremad ja nende keskmine väärtus ületas minimaalse tasu lävendi.

Joonis 2. Püügivahendite tasu Läänemeresel Harjumaa, Hiiumaa, Läänemaa ja Saaremaa veelale määratud püügiriuutes 2025. ja 2026. a.

Joonis 3 kujutab kalapüügiõiguse tasusid Pärnumaa, Lääne-Virumaa ja Ida-Virumaa veeladele vastavates püügiriuutes. Selleks, et joonis oleks loetav, on sealt välja jäetud kastmõrdade tasusid kujutavad tulbad, kuna need tasud on kõigi teistega võrreldes oluliselt kõrgemad. Jooniselt on näha, et suuri tasude muutusi eelnenud aastaga võrreldes ei tule.

Joonis 3. Kalapüügiõiguse tasu Läänemeres Pärnumaa, Lääne-Virumaa ja Ida-Virumaa veealadele määratud püügiriutudes 2025. ja 2026. a. Kastmõrra kalapüügiõiguse tasud on loetavuse huvides välja jäetud.

Pärnumaa kastmõrra tasu jääb sarnaselt eelnenud aastale ka 2026. a KeTS-i võimalikule maksimaalsele tasemele, mis on 500 eurot. See moodustab saagi väärtusest 2,77 protsenti. Lääne-Virumaa kastmõrra tasu tõuseb 33,31 eurolt 343,90 eurole, mis moodustab saagi väärtusest 3,5 protsenti. Tasu tõus on tingitud sellest, et 2024. a räimesaak kasvas eelnenud aastaga võrreldes pea 9 korda. Ida-Virumaa kastmõrra tasu aga langeb 313,79 eurolt 282,71 eurole, mis moodustab saagi väärtusest 3,5 protsenti. Tasu languse põhjuseks on väiksem räimesaak võrreldes eelnenud aastaga.

Agarikku püütakse Saaremaa ja Hiiumaa vahele jääval merealal kahel agarikupüügiks lubatud veealal, mis on kirjeldatud kalapüügieeskirja § 25 lõike 1 punktis 5. Kui varasemalt kehtestati agariku püügivõimalus 2 erineva osana, siis alates 2025. a kehtestatakse kogu püügivõimalus ühe püügivõimalusena. Agariku püügiõiguse tasu on 2,5 eurot tonni kohta, mis on vähim KeTS-ile vastav lubatud tase. Agariku püügivõimaluse aluseks oleva teadussoovituse lõpparuande esitamise tähtaeg on 5. detsember 2025. a, aga teadlased on oma uurimistulemuste põhjal maksimaalse lubatud väljapüügi soovitus juba andnud. 2026. a on agariku püügivõimalus 2000 tonni ja kui see täies ulatuses välja ostetakse, laekub sellest riigieelarvesse kokku 5000 eurot.

Rannapüügil 2026. a kehtestatavatest kalapüügiõiguse tasudest jääb 35 tasu 2025. a võrreldes samaks. 10 kalapüügiõiguse tasu langeb ja 11 tasu tõuseb. Kõikide püügivahendite püügiõiguste omandamise korral laekuks rannapüügi püügivahendite tasudest riigieelarvesse ligi 390 000 eurot, mida on umbes sama palju kui 2025 a.

Kalapüügivõimalused ja kalapüügiõiguse tasumäärad Läänemerel kaluri kalapüügiloa alusel püügiks, sealhulgas agarikupüügiks, on toodud välja eelnõu lisas 1.

2.2. Kalapüügiõiguse tasud püügiks kalalaeva kalapüügiloa alusel Läänemerel

Läänemerel kalalaeva kalapüügiloa alusel toimuval püügil (edaspidi *traalpüük*) tõusevad kõik kalapüügiõiguse tasud. Kilu kalapüügiõiguse tasu tõuseb 10,04 euronit tonni kohta, mis moodustab 2024. a püütud 1 tonni esmakokkuostuhinnast 2,5 protsenti. Räime püügiõigustasu tõuseb 9,84 euronit tonni kohta – see moodustab saagi esmakokkuostuhinnast 2,5 protsenti. Räime ja kilu tasude võrdlus eelmise aastaga on toodud seletuskirja lisa 1 tabelis 3. Räime püütakse ka rannapüügis kastmõrdadega püügil, mille saagi koosseis ongi peamiselt räim. Rannapüügil moodustab püügiõiguse tasu eelnenud aasta räimesaagi harilikust väärtusest valdavalt 3,5 protsenti, samas kui traalpüügi vastavad tasumäärad on juba mitmeid aastaid olnud suhteliselt oluliselt madalamad. Eelnõuga jätkatakse tasumäärade ühtlustamist, et tagada võrdsem kohtlemine olukorras, kus kasutatakse sama ressursi. Samal põhimõttel jätkub ühtlustamine ka kaugpüügi tasude puhul, kus samuti jälgitakse, et tasumäär ei jääks alla 2,5 protsendi (täpsemalt punktis 2.5).

Läänemere tursavaru on jätkuvalt kriisis ja selle sihtpüük on keelatud, ka lesta püütakse traalpüügil pigem harva. Tursa ja lesta püügiõiguse tasumäär on seni mitmeid aastaid väga madalal püsinud, jäädes tugevasti alla 1 protsendi saagi harilikust väärtusest ehk 1 tonni esmakokkuostuhinnast. Eelnõu näeb ette ühtlustamise ka nende liikide puhul ning 2026. a tehakse esimene samm, millega liigutakse tasumäärani 1 protsent. Tursa puhul tähendab see püügiõigustasu tõusu 58,8 euronit ning lesta puhul 23,70 euronit.

Kalapüügivõimaluste jaotus traalpüügi ja rannapüügi vahel lepatakse kokku peale seda, kui EL nõukogu püügivõimalused kokku lepib ja kehtestatakse aasta lõpus määruse muudatusega. Kalapüügiõiguse tasud kehtestatakse käesoleva määrusega selleks, et ettevõtjad saaksid soovi korral 2026. a alguses kalapüügiga alustada. Kui EL ei ole püügivõimalusi detsembriks kehtestanud, saab Põllumajandus- ja Toiduamet KPS § 48 lõige 2 alusel välja jagada püüdjatele püügivõimalused, mis ei ületa 50 protsenti eelmise aasta püügivõimalustest.

Läänemere traalpüügis on prognoositav 2025. a lõpuks riigieelarvesse laekuv summa kalapüügiõiguse omandamise eest ligikaudu 280 000 eurot. Olenevalt sellest, mis tasemel 2026. a püügivõimalused kehtestatakse, laekub 2026. a traalpüügitasudest riigieelarvesse ca 406 000—540 000 eurot. Laekumised kasvavad eelmise aastaga võrreldes märkimisväärselt, kuna eeldatavasti tõusevad nii kilu- kui avaosa räimekvoot ning ühtlasi tõusevad ka mõlema liigi puhul tonni eest makstavad püügiõigustasud.

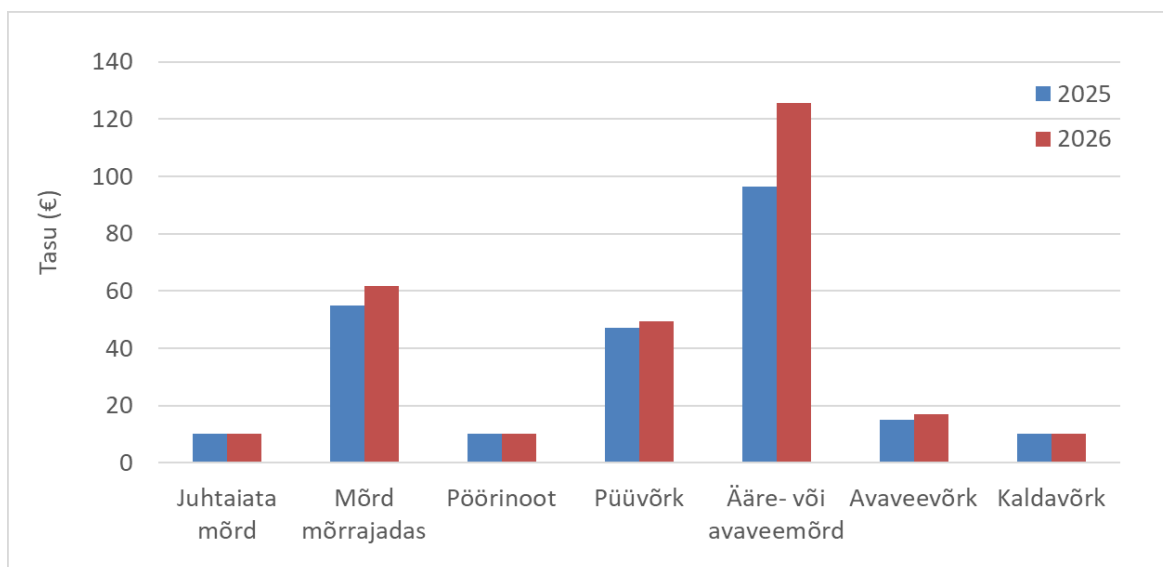
Kalapüügiõiguse tasumäärad Läänemerel räime-, kilu-, tursa- ja lesta püügiks kalalaeva kalapüügiloa alusel on esitatud eelnõu lisas 2.

2.3. Kalapüügivõimalused ja kalapüügiõiguse tasud püügiks Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel

Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järve kalavarud on aastati muutlikud, sõltudes eelkõige keskkonnatingimustest, aga ka kalapüügist järves. TÜ EMI 2025. a uurimistöö „Kalavarude uuringud Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järves 2025-2026“ vahearuandest nähtub, et koha, mis on

järve kõige väärtuslikum liik, varu on suurenemas ja on praegu mõõdukas seisus.⁶ Samuti on mõõdukas seisus ahvena- ja haugivarud mõõdukas seisus, latika- ja särjevarud aga stabiilselt heas seisus.⁷ Tint on jätkuvalt halvas seisus ja ei võimalda töönduspüüki.⁸ Rääbisevaru on vähenenud ja kuna vanemaid kalu peaaegu pole, ei ole ka varu paranemiseks praegu eriti lootust.⁹

Kalapüügiõiguse tasud Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel 2026. a on esitatud joonisel 4. Joonisel ei kuvata põhjanooda ehk mutniku püügiõiguse tasu, kuna see on teiste vahendite omast oluliselt kallim ja muudaks graafiku raskesti loetavaks. Põhjanooda tasu tõuseb eelmise aastaga võrreldes 206,75 eurot ja on 2026. a 2019,36 eurot, mis moodustab saagi väärtusest 3,5 protsenti. See on tingitud koha, latika, haugi ja särje saakide kasvamisest ja seega saagi väärtuse tõusust. Tindimõrdu ja rääbisepüügiks kasutatavaid kastmõrdu eelnõu kohaselt ei kehtestata, kuna nende püügivõimalus selgub alles novembris, kui toimuvad Eesti Vabariigi Valitsuse ja Venemaa Föderatsiooni Valitsuse vahelise Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järve kalavarude säilitamise ja kasutamise alase koostöö kokkuleppe alusel igal aastal peetavad läbirääkimised (edaspidi *Eesti-Vene kalandusläbirääkimised*). Kui läbirääkimiste tulemusena kastmõrdade ja tindimõrdade püügivõimalus tekib, kehtestatakse need määruse muudatusega.

Joonis 4. Kalapüügiõiguse tasu Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel 2025. a ja 2026. a.

Joonisel nähtub olulisima muutusena ääre- või avaveemõrra tasu tõus: kui 2025. a oli tasu 96,40 eurot, siis 2026. a on tasu 125,74 eurot. Selle põhjuseks on ahvenasaagi märkimisväärselt suurenemisest ja ka ahvena esmakokkuostuhinna tõusust.

Kalapüügiõiguse tasude arvutuskäik on toodud seletuskirja lisa 1 tabelis 2.

Kui kõik määruses kirjeldatud püügivõimalused omandatakse, laekub Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järve 2025. a püügiõiguse tasudest riigieelarvesse veidi üle 186 000 euro (2025. a

⁶ Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi uurimistöö „Kalavarude uuringud Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järves 2025-2026“. Arvutivõrgus: <https://agri.ee/sites/default/files/documents/2025-06/uuring-2025-kalavarud-2024-vahearuanne.pdf>

⁷ Ibid.

⁸ Ibid.

⁹ Ibid.

155 412 eurot). Kui sügiseste Eesti-Vene kalanduslääbirääkimiste järel saab ka tindi- ja kastmõrdade püügivõimalused avada, lisandub nimetatud summale ka neist püügiõiguse tasudest laekuv summa.

Kalapüügivõimalused ja kalapüügiõiguse tasumäärad Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel püügiks kaluri kalapüügiloa alusel on esitatud eelnõu lisas 3.

2.4. Kalapüügivõimalused ja kalapüügiõiguse tasud püügiks Eesti Vabariigi veekogudel, välja arvatud Läänemerel ja Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel

Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvede järel on siseveekogudest kalanduslikult olulisim Võrtsjärv. Eesti Maaülikooli uuringust „Võrtsjärve olulisemate töenduslike kalaliikide varude seisundi hindamine 2024. aastal nähtub, et varude seisund on Võrtsjärvel liigiti üsna erinev.¹⁰ Latikavaru püsib endiselt heas seisus, samuti on heal tasemel angerjavaru, kuna see toetub asustamisele ning praegu on püügimõõtu jõudnud need angerjad, mis asustati seitse kuni kaksteist aastat tagasi, mil asustusmahud olid suured. Ka kohavaru on pigem heas või mõõdukas seisus, saagid püsivad kõrgel tasemel. Haugi puhul aga paraku kestab madalseis. Teadlaste soovitusel kohaselt 2026. a Võrtsjärvel kasutada lubatud kutselise kalapüügivahendite piirarve eelmise aastaga võrreldes ei muudeta.

Võrtsjärvel kasutatakse kutselisel kalapüügil kaht tüüpi püügivahendeid: nakkevõrke ja mõrdu. Nakkevõrkude kalapüügiõiguse tasu Võrtsjärvel langeb eelmise aastaga võrreldes 13,16 euro võrra ja on 2026. a 29,34 eurot, mis moodustab 2024. a saagi harilikust väärtusest 3,5 protsenti. Erinevalt nakkevõrkudest arvutatakse Võrtsjärve mõrdade kalapüügiõiguse tasu aga angerja asustamiseks kulunud rahasummade põhjal. Nimelt, KeTS-i § 11 lõike 5 järgi võetakse nendes veekogudes, kuhu riigi vahendite toel angerjat asustatakse, angerjapüügivahendite tasu arvestamise aluseks eelneva seitsmenda kuni kaheteistkümnenda kalendriaasta jooksul asustamiseks tehtud kulutused. Seejuures peavad kalurid kandma 60—100 protsenti asustamiseks tehtud kulutustest. Kalurite panus püüsi mitmeid aastaid madalal ja ulatus kuni 1. juulini 2024. a kehtinud KeTSi redaktsiooni järgi maksimaalselt 50 protsendini. Seadusemuudatusega määrati aga uueks vahemikuks 60—100 protsenti ning Vabariigi Valitsuse 13. detsembri 2024. a määruses nr 83 „Kutselise kalapüügi võimalused, lubatud aastasaagid ning kalapüügiõiguse tasumäärad 2025. aastal“ kehtestati angerjapüügivahenditele selline tasu, mis vastas 80 protsendile. Arvestades, et angerja asustamine Eestis kannab peaaegselt majanduslikku eesmärki ja avalik huvi kaldub aina enam angerja kui kriitiliselt ohustatud liigi kaitse suunas, ei ole mõistlik maksumaksja raha nii suures ulatuses angerja asustamisse suunata. Seetõttu tehakse asustamiskulutuste katmisel järgmine samm ja eelnõu kohaselt kehtestatakse angerja püügiõigustasud selliselt, et kalurite omaosalus oleks 90 protsenti. See tähendab, et püügiõigustasudena küsitakse 2026. a kaluritele tagasi 90 protsenti 2014.—2019. a jooksul asustamiseks tehtud keskmistest kulutustest. Tulevikus on kavas kalurite omaosalust veelgi suurendada ja jõuda 100 protsendini.

Kuna angerjat on asustatud ka Kaiavere, Kuremaa ja Vagula järve ning Saadjärve, arvutatakse ka neis kasutatavate angerjapüügivahendite püügiõiguse tasud angerja asustamiseks tehtud kulutuste põhjal. Asustamiskulutusi maksavad kalurid tagantjärele ehk makstakse nende angerjate eest, mis parasjagu saakides esinevad ja mis on seitse kuni kaksteist aastat tagasi

¹⁰ Eesti Maaülikooli uuring „Võrtsjärve olulisemate töenduslike kalaliikide varude seisundi hindamine 2024. aastal“. Arvutivõrgus: <https://agri.ee/sites/default/files/documents/2025-03/uuring-2025-v%C3%B5rtsj%C3%A4rv-kalavarud-2024.pdf>

asustatud. Saakide ja püügiõigustasude kohta käiva info kõrvutamine näitab, et angerja asustamine eelnimetatud väikejärvedesse ei ole end ära tasunud. Erinevalt Võrtsjärve kalureist on väikejärvede kalurid ka ise korduvalt märkinud, et kõrged püügiõigustasud on ülejõukäivad. Seega tuleb nentida, et lisaks angerja asustamise vähestele liigikaitsele aspektile on nende veekogude puhul asustamine ka majanduslikust aspektist ebamõistlik. Arvestades, et riigipoolne rahaline panus angerja asustamisse lähiaastatel kiirelt kahaneb ja väikejärvede kalurid ei ole võimelised kõrgete püügiõigustasude kaudu asustamist kogu ulatuses kinni maksma, on vastu võetud otsus, et Kaiavere, Kuremaa, Vagula ja Saadjärve puhul angerja asustamist edaspidi riiklikult ei toetata. Kokkuleppel kaluritega vähendatakse neis järvedes püügiõigustasusid selliselt, et arvutamise aluseks võetakse 60 protsenti asustamiskulutustest ehk KeTS-ile vastav minimaalne võimalik omaosaluse määr. Lähitulevikus on kavas sisse viia KeTS-i muudatus, mis võimaldaks neis järvedes tasu arvutamisel üle minna saagi väärtusele põhinevale meetodile juba varem ja mitte alles siis, kui asustatud angerjas saakides enam ei esine. Angerja asustamisveekogude püügiõiguse tasude arvutuskäik ja tulemused võrreldes eelmise aastaga on näha seletuskirja lisa 1 tabelis 4.

Et Euroopa angerjas on kriitiliselt ohustatud, kehtestatakse angerjavaru kaitseks ja pikemas perspektiivis varu taastamise toetamiseks täiendavad kaitsemeetmed, millest üheks on angerja asustamisveekogudel õngejadade kaotamine. See tähendab, et kutselise õngejada püügivõimalust käesoleva eelnõu kohaselt 2026. a Saadjärvel ja Kaiavere, Kuremaa ja Vagula järvel enam ei kehtestata ning ühtlasi kaotatakse 2026. a harrastuspüügi võimaluste ja kitsenduste määruisega ära ka harrastusliku õngejadaga püügi võimalus Võrtsjärvel ja Saadjärvel ning Kaiavere, Kuremaa ja Vagula järvel.

Õngejadade püügivõimaluse kaotamise vajadus tuleneb sellest, et angerjas neelab õngejada konksu sügavale neelu ja alamõõdulist angerjat ei ole võimalik ilma tõsiseid vigastusi tekitamata vabastada. Nõnda võivad õngejadad angerjale arvestatavat varjatud suremust tekitada, mis liigi halba seisundit arvestades ei ole aktsepteeritav. Õngejadade kaotamist on arutatud nii kutseliste kalurite kui harrastajatega vastavalt 11. aprillil 2025. a ja 30. mail 2025. a toimunud kohtumistel ning mõlemad pooled on sellele muudatusele toetust avaldanud.

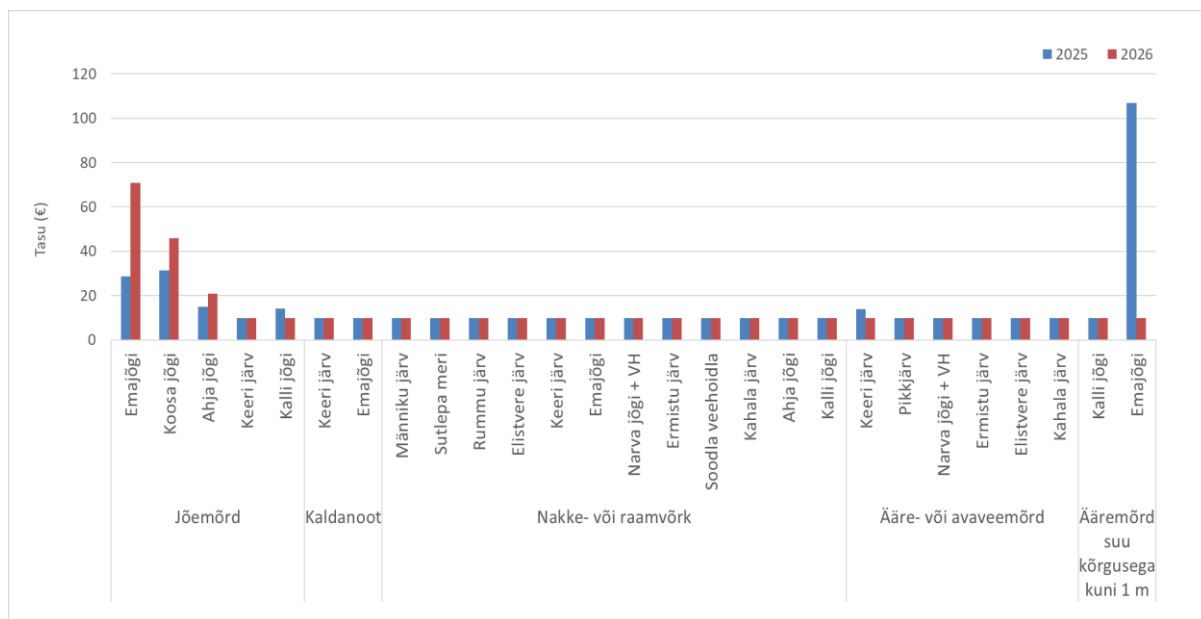
Arvestades, et 2026. a angerja asustamisjärvedel nii kutselised kui harrastuslikud õngejadad kaotatakse, ei ole Võrtsjärve, Kaiavere ja Vagula järve puhul 2026. a kutselise kalapüügi tasude arvutustes harrastuspüügi osakaalu enam arvesse võetud. Varasemalt korregeeriti harrastuspüüdjate angerjasaakide osakaalu alusel kutseliste kalurite püügiõigustasud väiksemaks, kuid alates 2026. a ei ole neil järvedel seda enam põhjust teha, kuna seal jätkub angerjale sihitud püük ainult kutselise mõrrapüügina. Kuremaa järvel ja Saadjärvel saab harrastuslik angerjapüük jätkuda harpuuniga, mistõttu neil veekogudel on kutselise püügiõigustasu proportsionaalselt vähendatud vastavalt sellele, missugune on olnud viimase 10. a jooksul harpuunpüssiga saadud angerjate osakaal kogu angerjasaagist.

Angerja kaitse, asustamise ning püügiõigustasudega seonduvat on avalikkusele tutvustatud 15. novembril 2024. a ning asjassepuutuvate kalurite ja muude huvigruppidega täiendavalt arutatud 11. aprillil 2025. a, 30. mail 2025. a ja 8. —9. juulil 2025. a toimunud kohtumistel.

Ülejäänud siseveekogudes ja Narva jõel ning Narva veehoidlas arvutatakse kalapüügiõiguse tasud tavapärasel moel ehk 2024. a saadud saagi hariliku väärtuse põhjal. Joonis 5 kujutab väikesiseveekogudel ja Narva jõel ning Narva veehoidlas 2025. a kehtinud ja 2026. a kehtestatavaid kalapüügiõiguse tasusid, välja arvatud angerjapüügi ja silmupüügiga seotud tasud. Joonisele pole kantud Nasva jõe jõemõrra ning Mullutu lahe ääre- või avaveemõrra

tasusid (mõlemad Saare maakonnas), kuna need on teistest oluliselt kõrgemad ja muudaksid graafiku loetamatuks.

Jooniselt on enim märgatav Emajõe jõemõrra ja kuni 1-meetrise suu kõrgusega ääremõrra tasude muutused. Jõemõrra tasu tõuseb 42,25 euro võrra ja on 2026. a 70,89 eurot. Selle põhjustas mitme kalaliigi, eriti latika, saagi kasv ja samuti koha esmakokkuostuhinna tõus. Emajõel kasutatavate väikeste ääremõrdade tasu aga langeb KeTS-ile vastava minimaalse määrani ehk 10 euroni, kuna saagid langesid nii palju, et saagi keskmisest väärtusest tavapäraselt arvatav 3,5 protsenti oleks vaid 0,4 eurot.

Joonis 5. Jõemõrra, kaldanooda, nakke- või raamvõrgu, ääre- või avaveemõrra ja kuni 1-meetrise suu kõrgusega ääremõrra tasude võrdlus 2025. ja 2026. a veekogude kaupa.

Nasva jõemõrra tasu on 228,4 eurot, mis moodustab saagi väärtusest 3,5 protsenti. Tasu langeb eelmise aastaga võrreldes 271,6 euro võrra ja see on tingitud mitmete kalaliikide saagi vähenemisest, millest enim mõju on avaldanud ahvena ja särje püügikoguste mitmekordne langus. Mullutu ääre- või avaveemõrra tasu tõuseb 16,49 euro võrra ja on 2026. a 196,34 eurot, mis moodustab saagi väärtusest 3,5 protsenti. See tõus on tingitud eelkõige 2024. a ahvena-, haugi- ja särjesaakide suurenemisest võrreldes 2022. a.

Silmutorbikute tasu püsis pikka aega 0,6 euro juures, mis oli 2024. a juulini kehtinud KeTS-i järgi väikseim selle püügivahendi lubatud tasu. Peale KeTS-i muudatust on silmutorbikute miinimumtasu aga 1,2 eurot ja see tasu kehtestataksegi taas kõigi maakondade puhul, kuna 2024. a silmutorbikutega saadud saakide väärtused jäävad kõikjal alla KeTS-ile vastava piirmäära. Silmumõrdade tasu on sarnaselt eelnenud aastale ka 2026. a kõigil asjakohastel jõgedel 10 eurot, mis on KeTS-ile vastav väikseim võimalik püügivahendile kehtestatav piirmäär.

Kui omandatakse kõik Eesti Vabariigi veekogudele, välja arvatud Läänemerele ning Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvele, määrusega kavandatud püügivõimalused, laekub neist riigieelarvesse kokku umbes 164 000 eurot. Sellest umbes 123 000 euro ulatuses on angerjapüügiga seotud püügivahendite tasudest laekuv summa, mida on umbes 3000 euro võrra rohkem, kui angerjapüügi eest 2025. a koguti.

Kalapüügivõimalused ja kalapüügiõiguse tasumäärad püügiks Eesti Vabariigi veekogudel, välja arvatud Läänemerel ning Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel on esitatud määruse lisas 4. Seal nimetatud veekogude nimetustele on õiguselguse huvides lisatud EELIS-e registrikoodid (veekogu unikaalne kood Eesti looduse infosüsteemis).

2.5. Kalapüük väljaspool Läänemerd asuval veealal kalalaeva kalapüügiloa alusel

Kalapüügil kalalaeva kalapüügiloa alusel väljaspool Läänemerd (edaspidi *kaugpüük*) ühtlustatakse kalapüügiõiguse tasusid teiste sektori osadega (rannapüük ja traalpüük). Sarnaselt Läänemere traalpüügiga olid ka kaugpüügis mitmed tasud aastaid sellisel tasemel, et moodustasid saagi keskmisest väärtusest alla 2 protsendi. Kui rannapüügi puhul on tasude arvutuse aluseks juba palju aastaid 3,5 protsenti saagi keskmisest väärtusest, siis Läänemere traalpüügi puhul jõutakse käesoleval aastal 2,5 protsendini ja sarnane liikumine on vajalik ka kaugpüügi puhul. Seega näeb eelnõu ette, et ka kaugpüügi tasud moodustaksid saagi väärtusest vähemalt 2,5 protsenti. Ühtlasi jälgitakse, et tasu ei oleks suurem kui 3,5 protsenti saagi väärtusest. Mitmed tasud muutuvad ülaltoodud proportsionaalsuse põhimõttest tulenevalt.

Loode-Atlandil määrab lubatud kogupüügimahu Loode-Atlandi kalandusorganisatsioon (NAFO), mille aastakoosolek peetakse septembri lõpus, ja Kirde-Atlandil Kirde-Atlandi kalanduskomisjon (NEAFC), mille aastakoosolek on novembris 2025. a. Süvaveeliikide – süvahaide, kalju-tõmppeakala ja põhja-pikksaba ning süsisaba ja teiste – püügivõimalused lepatakse kokku detsembri AGRIFISH nõukogus ja vastav määrus (nn *EL kvoodimäärus*) jõustub tavapäraselt jaanuaris. Kuna süvaliikide püügivõimalused on koguseliselt väikesed, ei ole Eesti kalurid peale 2007. a neid kalaliike püüdnud, kuid püügivõimaluste vastu on võimalik vahetada teisi püügivõimalusi. Kaugpüügi puhul põhinevad liikide püügiõiguse tasumäärad Norra Statistikaameti,¹¹ Norra Kalandusdirektoraadi, Euroopa kalandus- ja vesiviljelustoodete turu seirekeskuse¹² ja Kanada Newfoundlandi regiooni esmakokkuostuhindade kohta avaldatud veebimaterjalidel¹³.

Saagikus Teravmägede piirkonnas oli 2024. a 3 tonni päevas ja võrreldes 2023. a on see vähenenud 6 tonni võrra. Püügiõiguse tasu on seal ajalooliselt olnud madalam kui teistes krevetipüügi piirkondades, kuna kliimatingimused püügipiirkonnas on väga ekstreemsed ja nõuavad ka ettevõtjatelt lisakulusid. Saagi väärtuseks on võetud Kanada Newfoundlandi regiooni ja EUMOFA hindade keskmine ehk 3245 eurot/tonn. Teravmägede püügipiirkonnas kehtestatakse püügipäeva eest kalapüügiõiguse tasu 243,38 eurot, mis moodustab päevase saagi harilikust väärtusest 2,5 protsenti. Nimetatud püügipiirkonnaks on Norra Kuningriigi 1977. a loodud kalakaitseala, mis ümbritseb Teravmägede (Svalbardi) saarestikku. Teravmägede kreveti püügiõigus tuleneb 1920. a sõlmitud Pariisi leppest (Svalbardi lepe/Spitsbergen Treaty).

¹⁴

NAFO piirkonnas 3L ja 3M (vt seletuskirja lisa 2), kus eelnevatel aastatel olid Eestile kehtestatud suured püügivõimalused, selgub krevetiliste püügi võimalikkus 2026. a septembris toimuva NAFO aastakoosoleku käigus. NAFO piirkonna 3L krevetiliste püügiõiguse tasu 81,22 eurot moodustab saagi väärtusest 2,5 protsenti. 3M krevetiliste püügipäeva püügiõiguse

¹¹ Norra Statistikaameti kodulehekül. Arvutivõrgus: <https://www.ssb.no/en/jord-skog-jakt-og-fiskeri/>

¹² Norra Kalandusdirektoraadi, Euroopa kalandus- ja vesiviljelustoodete turu seirekeskuse kodulehekül. Arvutivõrgus: <https://www.eumofa.eu/>

¹³ Kanada Valituse kodulehekül. Arvutivõrgus: <http://www.nfl.dfo-mpo.gc.ca/>

¹⁴ Forskrift om fiskevernsone ved Svalbard. Arvutivõrgus: <https://faolex.fao.org/docs/pdf/nor12764.pdf>

tasu 320 eurot moodustab 1,9 protsenti päevapüügi väärtusest eeldusel, et päevasaak on 5 tonni päevas nagu see oli 2021. a, kui krevetipüük avatud oli. Krevetiliste püügiõiguse tasu tugineb Euroopa kalandus- ja vesiviljelustoodete turu seirekeskuse (edaspidi EUMOFA) ja Kanada Newfoundlandi regiooni krevetiliste (*Pandalus borealis*) esmakokkuostuhinnal, mis oli 2024. a 3245 eurot tonni eest.

Kalaliikide püügiõiguse tasu kujunemisel on aluseks võetud kala eluskaalu hind, mille põhjal arvutati kalaliigi harilik väärtus. Kui eluskaalu hinda ei ole toodud, saadakse eluskaalu hind selliselt, et jagatakse kalaliigi esmakokkuostuhind EUMOFA andmebaasis leiduva vastava töötlemiskordajaga. Saadud tulemus ongi eluskaalu hind. Töötlemiskordaja määratakse töötlemiskadude põhjal. Lühiuimkalmaari püügiõiguse tasu 2026. a on 36,76 eurot tonni eest, mis moodustab saagi harilikust väärtusest 2,5 protsenti, arvestades, et EUMOFA andmetel oli 2024. a lühiuimkalmaari hind 1500 eurot/tonn.

2024. a oli makrelli esmakokkuostuhind Euroopas EUMOFA andmetel 1200 eurot eluskaalu tonni eest, millest püügiõiguse tasu 42 eurot moodustab 3,5 protsenti. Püügiõiguse tasu langeb eelmise aastaga võrreldes 6 euro võrra, et järgida proportsionaalsuspõhimõtet, mille järgi ei peaks tasu ületama 3,5 protsenti saagi harilikust väärtusest.

Meriahvenat püütakse ja müüakse nii Euroopas kui ka Kanadas. Meriahvena esmakokkuostuhind oli 2024. a Euroopa ja Kanada turul keskmisena 1117 eurot tonni eest eluskaalu kohta. Kalapüügiõiguse tasu jääb eelmise aasta tasemele ja on 37 eurot, mis moodustab saagi väärtusest 3,3 protsenti.

Pikklesta esmakokkuostuhind oli 2024. a 1139 eurot tonni eest. Kalapüügiõiguse tasu 33 eurot moodustab sellest 2,9 protsenti. Kalapüügiõiguse tasu ei tõuse võrreldes 2025. a.

Railiste esmakokkuostuhind 2024. a oli Kanada ja Euroopa EUMOFA keskmisena 1389 eurot/tonn. 2026. a kehtestatav püügiõiguse tasu 34,73 eurot moodustab sellest 2,5 protsenti.

Sinise molva eluskaalu esmakokkuostuhind oli 2024. a 1200 eurot tonni eest, mis oli 7 eurot vähem kui 2023. a – 1207 eurot tonni eest. Kalapüügiõiguse tasu moodustab saagi väärtusest 2,5 protsenti ja jääb samaks – 30 eurot tonni eest.

Süvalesta eluskaalu esmakokkuostuhind 2024. a Kanada ja EUMOFA keskmisena on 4553 eurot/tonn, mis on 23 protsenti rohkem kui 2023. a. Liigi esmamüük toimub nii Kanada kui ka Euroopa turul. Kalapüügiõiguse tasu 113,8 eurot moodustab sellest 2,5 protsenti. Kalapüügiõiguse tasu tõuseb seega eelnenud aasta võrreldes 25,8 eurot.

Süvaliikide – süvahaide, kalju-tõmppeakala ja põhja-pikksaba ning süsisaba turustamise hinnainfo on erinevate turgude kohta raskesti kättesaadav, kuna nende liikide püük on väga väike. 2024. a EUMOFA-s avaldatud andmete põhjal on teada vaid kahe liigi esmakokkuostuhind, mis kalju-tõmppeakalal oli 2000 eurot/tonn ja süsisabal 3500 eurot/tonn. Kuna süvahaide hind pole teada ja saagi koosseis ei ole ka prognoositav, siis arvestatakse tonni keskmiseks hinnaks 800 eurot. 20 euro suurune kalapüügiõiguse tasu moodustab saagi harilikust väärtusest 2,5 protsenti. Süvaliike ei ole alates 2007. a enam püütud, kuna püügivõimalused on väikesed, seetõttu on neid antud kasutada teistele riikidele.

Tursa kohta kehtestatava kalapüügiõiguse tasu aluseks on võetud Kanada ja Euroopa turu eluskaalu keskmine esmakokkuostuhind 2384 eurot tonni eest, millest 59,78-eurone püügiõiguse tasu moodustab 2,5 protsenti. Kalapüügiõiguse tasu tõuseb eelmise aastaga võrreldes 4,78 euro võrra.

Kalapüügiõiguse tasu on kehtestatud ka piirkondlike kalandusorganisatsioonide poolt reguleerimata kalaliikidele, sest ka nende liikide püügiks antakse kalapüügiluba ja mõningal juhul püütakse neid isegi sihtliigina. Reguleerimata liikide kalapüügiõiguse tasu aluseks on võetud reguleerimata kalaliikide keskmine esmakokkuostuhind 2024. a EUMOFAs järgmiselt: merihunt 120 eurot tonni eest; põhja-pikksaba 1400 eurot tonni eest; valge ameerika luts 4000 eurot tonni eest. Nimetatud liikide keskmine esmakokkuostuhind 1840 eurot, millest 46 -eurone kalapüügiõiguse tasu NAFO veealal moodustab 2,5 protsenti. Kalapüügiõiguse tasu tõuseb eelnenud aastaga võrreldes 14 eurot.

Piirkondlike kalandusorganisatsioonide poolt reguleerimata liikide kalapüügiõiguse tasu NEAFCi piirkonnas sõltub paljuki krevetist. Kuigi NEAFCis püütakse ka teisi reguleerimata liike, on siiski krevetiliste prognoositav osatähtsus üle 70 protsendi ja seega on põhjendatud kalapüügiõiguse tasu vähemalt samal tasemel, kui seda on reguleerimata liikide püügil NAFOs. Arvestades samas keskmiseks reguleerimata liikide esmakokkuostuhinnaks 2191 eurot tonni eest (merihunt 120 eurot tonni eest; põhja-pikksaba 1400 eurot tonni eest; valge ameerika luts 4000 eurot tonni eest, krevett 3245 eurot tonni eest) ja lähtudes võrdsest kohtlemisest, kehtestatakse NEAFCis reguleerimata liikide kalapüügiõiguse tasuks 54,78 eurot, mis moodustab saagi väärtusest 2,5 protsenti. Tasu tõuseb eelnenud aastaga võrreldes 22,78 euro võrra.

Edela-Atlandi avamere püügipiirkond jääb väljapoole Edela-Atlandi rannikuriikide (Falklandi saarte, Argentiina, Brasiilia) sisemerd, territoriaalmerd ja majandusvööndit. Eesti laevadel on õigus püüda reguleerimata liike eelnõu § 5 lõikes 3 kirjeldatud alal. Piirkondlikku kalandusorganisatsiooni sellel veealal asutatud ei ole, seega ei ole ka kalapüügivõimalused koguseliselt piiratud. Piirkonnas tegutses varem üks Eesti kalalaev ning peamised püütud liigid olid kalmaar, rai ja merluuslased. Nüüdseks juba rohkem kui kümme aastat polnud selles piirkonnas ükski Eesti kalalaev püüdmas käinud, aga 2025. a kevadel väljus üks Eesti kalalaev taas sinna püügireisile. Edela-Atlandi avamere püügipiirkonnas on lubatud püüda reguleerimata liike, mille keskmised esmakokkuostuhinnad EUMOFA andmetel on järgmised: kalmaar 1500 eurot/tonn, rai 1389 eurot/tonn, merluuslased 4000 eurot/tonn. Nende hindade keskmine on 2296 eurot/tonn, millest 2,5 protsenti moodustab 57,40 eurot/tonn.

2024. a laekus kaugpüügi tasudest riigieelarvesse umbes 535 000 eurot. 2025. a laekumised ei ole eelnõu koostamise hetkel veel lõplikult teada, kuid jäävad tõenäoliselt samasse suurusjärku. 2026. a laekumised sõltuvad sügise jooksul piirkondlikes kalandusorganisatsioonides kokku lepitud lepitavatest ja hiljem detsembris EL Nõukogus kinnitatud püügivõimalustest.

Kaugpüügi kalapüügivõimalused ja püügiõiguse tasumäärad on esitatud eelnõu lisas 5.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 43 lõikele 3 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1380/2013 artiklile 16 lõikele 1 ja artiklile 50 kehtestab ELi nõukogu iga aasta Läänemere kalavarude püügivõimalused (kvoodid). Käesolev eelnõu ei käsitle Läänemeres riikide vahel reguleeritavate kalaliikide (räime, kilu, tursa ja lõhe) püügivõimalusi, kuna need lepatakse kokku 27.—28. oktoobril 2025. a AGRIFISH ministrite nõukogus ning kehtestatakse 2026. a alguses käesoleva määruse muudatusega.

Eelnõuga määratakse lubatud püügivahendite piirarv rannapüügil muuhulgas ka nende püügivahendite jaoks, millega püütakse räime, lõhet ja väga vähesel määral turska, mille püüki EL reguleerib. Sellest hoolimata ei lähe nende kalaliikide püügiks lubatud püügivahendite piirarvu kehtestamine vastuollu ELi õigusega, sest liikmesriik peab tagama, et talle eraldatud püügikvoote ei ületataks. Samuti vastavalt KPS § 42 lõikele 1 on püügivõimalused lubatud väljapüügimaht, püügipäevade arv, püügivahendite arv, laevade püügikoormus või püügivõimsus või kalalaevade arv. ELi nõukogu määrus (EÜ) nr 1224/2009 artikkel 4 punkti 32 kohaselt kalapüügivõimalus on koguseliselt kindlaks määratud kalapüügiõigus, väljendatuna saagis ja/või püügikoormuses. Eesti õiguskorras on termini püügivõimalused määratlus laiem. Seega on Vabariigi Valitsusel õigus, mis tuleneb KPS § 45 lõikest 1 ja § 46 lõikest 1 kehtestada püügivõimalusi, mida ei reguleeri EL. Käesoleval juhul on Vabariigi Valitsusel õigus kehtestada KPS § 45 lõige 1 ja § 46 lõige 1 alusel püügivõimalused püügivahendite või püügipäevade arvuna, samuti ELi poolt reguleerimata liikide (agarik) puhul ka väljapüügi kogusena.

EL kehtestab iga-aastaselt püügivõimalusi ka väljaspool ELi asuvate veealade jaoks. Käesolev eelnõu ei käsitle püügivõimalusi püügiks väljaspool Läänemerd nende kalaliikidele, mida reguleerib EL. Samas nähakse ette kalapüügiõiguse tasud nende kalaliikide püügile veekogudest väljaspool Eesti Vabariigi jurisdiktsiooni, kui kalapüügiõiguse nendel veekogudel on andnud või garanteerinud Eesti Vabariik. Teravmägede kreveti püügivõimalused tulenevad 1920. a sõlmitud Pariisi leppes (nn Svalbardi lepe).

EL ei reguleeri kalapüüki sise- ja piiriveekogudel.

Määrus on seega kooskõlas ELi õigusega.

4. Määruse mõjud

Rannapüügil ning sise- ja piiriveekogudes odavneb võrreldes 2025. aastaga 17 tasu, kallineb 24 tasu, kaotatakse 4 tasu (õngejadad angerja asustamisjärvedes) ning ülejäänud 74 tasu jäävad samaks. Pea kõigi muutumatuna püsivate tasude puhul on tegu KeTS-ile vastavate miinimumtasudega, välja arvatud Pärnu maakonna kastmõrd, mille eest tuleb maksta KeTS-ile vastavat püügivahendi maksimaalset tasu. Ühtlasi on Pärnumaa kastmõrd 2026. a ainuke püügivahend, mille eest maksimaalset võimalikku tasu rannapüügil ja sise- ja piiriveekogudes maksma peab.

Läänemere traalpüügis kesksel kohal olevad räime ja kilu püügiõiguse tasud tõusevad samuti, tasu protsenti väljapüütud koguse harilikust väärtusest viiakse järk-järgult lähemale sellele, mis on rannapüügis. 2026. a tehakse järgmine samm ning nii räime kui kilu puhul jõutakse 2,5 protsendini. Samasugune liikumine seisab ees ka kaugpüügi puhul, kus 2026. a tehakse esimene samm ning jälgitakse, et ükski tasu ei moodustaks saagi keskmisest väärtusest vähem kui 2,5 protsenti.

Kuigi püügiõiguse tasumäärade tõusuga võib kaasneda teatav kulude kasv ettevõtjatele, on tasude tõus õigustatud, kuna arvesse on võetud eelmise aasta väljapüütud koguste suurenemisest tingitud sissetulekute kasvu. Tegemist on tasu muutustega tavapärastes piirides. Kuna tasudele seadusega kehtestatud piirmäärade hulgas on ka maksimaalsed lubatud piirmäärad, ei ole ohtu, et kalapüügiõiguse tasud muutuksid liialt koormavaks. Kalapüügiõiguse tasud moodustavad üldjuhul väikese osa püügiks tehtavatest muudest vajalikest kulutustest (töötasu, kütus, püügivahendid, kala käitlemine jms). Kalapüügiõiguse tasudest laekuvatest

summadest tehtavatele uuringutele tuginev kalavarude majandamine annab parema võimaluse tulevikuvarude suurenemiseks ja koos sellega ka kalurite saakide ja sissetulekute kasvuks. Seda muidugi eeldusel, et antud teadussoovitusi ka järgitakse.

Määruse kehtestamine ei mõjuta riigi julgeolekut, rahvusvahelisi suhteid ega ka riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse töökorraldust, ühtlasi puudub oluline sotsiaalne ja demograafiline mõju. Määruse rakendamine aitab kaasa kutselise kalapüügi jätkusuutlikule arengule. Määruse majanduslik mõju on kaudselt hinnatav aasta jooksul välja pütava saagi väärtuse kaudu, näiteks 2024. a saagi koguväärtus Läänemere traalpüügil, rannapüügil ja siseveekogudes oli esmakokkuostuhindade põhjal veidi üle 28 miljoni euro, millele lisandub veel kaugpüügi saagi väärtus. Saagi tegelik väärtus on kindlasti kõrgem, kuna kogu kala ei liigu esmakokkuostu ja osa väärindatakse enne müüki. Kuigi esmakokkuostuhinnad ja saagikogused on aastati kõikuvad, võib eeldada, et saagi koguväärtus jääb ka järgnevatel aastatel umbkaudu samaks. Arvestades, et kalapüük on majandustegevusena oluline eelkõige maapiirkondades, on eelnevat arvesse võttes määruse kehtestamisel regionaalarengule positiivne mõju võrreldes olukorraga, kui määrust ei kehtestataks.

Kuna püüniste piirarve teadussoovitusest hoolimata ei vähendata, on määrusel kalavarudele negatiivne mõju. Liigse püügisurve vähendamiseks sobilikeima viisi otsimine jätkub.

Määruse rakendamine ei too kaasa koolitusvajadust ega lisakulutusi.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, kulud ja tulud

KeTS-i § 55¹ lõike 7 punkt 2 kohaselt kantakse kalapüügiõiguse eest makstav tasu riigieelarvesse. Kui kõik kehtestatavad püügivõimalused välja ostetakse, laekub kutselise kalapüügi tasudena 2026. a kokku püügist ligikaudu 1,9 miljonit eurot. Selle võib tinglikult jagada 3 suureks osaks: kaluri kalapüügiloa alusel toimuvast püügist (rannapüük+siseveed) laekub umbes 740 000 eurot, Läänemere traalpüügist umbes 470 000 eurot ja kaugpüügist kuni 700 000. Võrdluseks - harrastuspüügitasudest laekus 2024. a riigieelarvesse umbes 910 000 eurot.

Kalalaeva kalapüügiloa alusel toimuva püügi tasudest laekuva täpse summa 2026. a saab kokku arvutada pärast seda, kui on sõlmitud kokkulepped rahvusvaheliselt reguleeritud kalaliikide püügivõimaluste jaotamiseks. 2024. a laekus Läänemere traalpüügi tasudest umbes 174 000 eurot ja kaugpüügist 535 000 eurot.

Määruse rakendamisega ei kaasne otseseid kulusid riigieelarvesse. Kalapüügiõiguse tasude omandamisest laekuvad summad peaksid ideaalis katma riigi kulutused, mida tehakse kalandussektori uuringute ning järelevalveprojektide tegemiseks ja kalanduse haldamiseks. Angerja asustamisveekogude tasud suunatakse tagasi järgmistesse asustamisprojektidesse.

Kalavarude püüuuringud ja rahaline kulu aastas on järgmised:

- Võrtsjärve olulisemate töenduslike kalaliikide varude seisundi hindamine (umbes 43 000 eurot);
- angerjavarude seisundi hindamine Narva jõe vesikonnas (umbes 38 000 eurot);
- ELi kalandusandmete kogumise programm (umbes 1 650 000 eurot);
- kalavarude uuringud Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järves (umbes 220 000 eurot);
- kalastiku ja püügivahendite tõhususe uuring Eesti väikejärvedes (umbes 33 000 eurot);
- Kassari lahe töendusliku punavetikavaru uuringud (umbes 35 000 eurot).

Lisaks riigieelarvest kalandussektori uuringute ja järelevalveprojektide rahastamisele suunatakse osa raha Keskkonnainvesteeringute keskuse (edaspidi *KIK*) kaudu ka muudesse kalastiku ja kalandusega seotud projektidesse, mida taotleb ja viib ellu kalandussektor ise. 2025. a näiteks rahastati KIK-i kalandusprogrammist 22 projekti summas 624 000 eurot.

Lisaks uuringutele, kalanduse haldamisele ja kalanduse arendusprojektidele on suured püsikulud kalanduse järelevalve teostamisel. Kalandusrikkumised moodustavad suure osa keskkonnarikkumistest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras. Vastavalt haldusmenetluse seaduse § 93 lõikele 2 määrus hakkab kehtima (jõustub) kolmandal päeval pärast kehtivas korras avaldamist.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu saadetakse EISI kaudu koostöölastamiseks Kliimaministeeriumile ja Rahandusministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks kalandusliitudele (Eesti Kaugpüüdjate Liit, Saarte Kalandus MTÜ, Eesti Traalpüügiühistu, Kihnu Vallavalitsus, Eesti Kutseliste Kalurite Ühistu, Harju Kalandusühing, Mittetulundusühing Hiiu Kala, Mittetulundusühing Liivi Lahe Kalanduskogu, Läänemaa Rannakalanduse Selts, Virumaa Rannakalurite Ühing, Peipsi Alamvesikonna Kalurite liit, Mittetulundusühing Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu, Peipsi Kalurite ja Kalatöötajate Liit, Peipsi Piirkonna Ettevõtete ja Ettevõtjate Kalurite Liit, Eesti Kalaliit), Eestimaa Looduse Fondile, Eesti Ihtüoloogia Seltsile ja Kalastusklubide Liidule.

Kalapüügiõiguse tasu arvutamine püügivahendi kohta 2026. a ning selle võrdlus 2025. a tasudega

Tabel 1. Püügiõiguse tasud Läänemerel rannapüügil

Veeala	Püügivahend	Püügi- vahendite piirarv 2024. a	2024.a saagi harilik väärtus eurodes	2026. a tasu määr protsentides	2026. a tasu eurodes	2025. a tasu eurodes
Harjumaa	Avaveemõrd	80	58872.42	3.5	25.76	30.11
	Kastmõrd	8	0	-	10	10
	Nakke- või raamvõrk	1559	80490.08	19.4	10	10
	Rivimõrd	40	841.08	47.56	10	10
	Veonoot	1	0	-	10	10
	Õngejada	76	147.96	513.6	10	10
	Ääremõrd suu kõrgusega 1- 3 m	61	1632.87	37.4	10	10
	Ääremõrd suu kõrgusega kuni 1 m	101	888.00	113.7	10	10
Hiiumaa	Kastmõrd	17	45739.43	3.5	94.17	20.95
	Nakke- või raamvõrk	2198	194744.50	11.3	10	10
	Põhjanoot	2	0	-	10	10
	Rivimõrd	500	8453.72	59.15	10	10
	Veonoot	3	2197.26	3.5	25.63	10
	Õngejada	200	77.47	2581.6	10	10
	Ääremõrd suu kõrgusega 1- 3 m	250	628023.79	3.5	87.92	69.25
	Ääremõrd suu kõrgusega kuni 1 m	65	38487.86	3.5	20.72	15.29
Ida- Virumaa	Avaveemõrd	30	9760.21	3.5	11.39	28.4
	Kastmõrd	30	242325.72	3.5	282.71	313.79
	Nakke- või raamvõrk	2140	55034.86	38.9	10	10
	Rivimõrd	2	0	-	10	10

	Õngejada	2	0	-	10	10
	Ääremõrd suu kõrgusega 1- 3 m	20	4977.26	4.0	10	12.43
	Ääremõrd suu kõrgusega kuni 1 m	12	1458.60	8.2	10	10
Läänemaa	Avaveemõrd	30	39946.42	3.5	46.60	31.17
	Kastmõrd	30	80977.16	3.5	94.47	52.43
	Nakke- või raamvõrk	2185	280060.58	7.8	10	10
	Rivimõrd	945	7151.44	132.14	10	10
	Õngejada	130	0	-	10	10
	Ääremõrd suu kõrgusega 1- 3 m	85	76598.22	3.5	31.54	40.64
	Ääremõrd suu kõrgusega kuni 1 m	70	27362.52	3.5	13.68	17.43
Lääne- Virumaa	Avaveemõrd	30	9270.40	3.5	10.82	10
	Kastmõrd	3	29477.39	3.5	343.90	33.31
	Nakke- või raamvõrk	998	47740.53	20.9	10	10
	Rivimõrd	2	0	-	10	10
	Õngejada	25	29.15	857.8	10	10
	Ääremõrd suu kõrgusega 1- 3 m	75	9555.21	7.8	10	10
	Ääremõrd suu kõrgusega kuni 1 m	29	198.92	145.8	10	10
Pärnumaa	Avaveemõrd	487	804458.06	3.5	57.82	63.31
	Kastmõrd	175	3163193.73	2.8	500	500
	Nakke- või raamvõrk	4015	338427.37	11.9	10	10
	Rivimõrd	275	30150.39	9.12	10	10
	Veonoot	20	0	-	10	10
	Õngejada	845	18.98	44513.3	10	10
	Ääremõrd suu	131	426365.80	3.5	113.91	115.57

	kõrgusega 1-3 m					
	Ääremõrd suu kõrgusega kuni 1 m	315	409499.54	3.5	45.50	40.99
Saaremaa	Avaveemõrd	130	169499.05	3.5	45.63	56.54
	Kaldanoot	2	0	-	10	10
	Kastmõrd	95	76720.11	3.5	28.27	10
	Nakke- või raamvõrk	2107	509657.61	4.1	10	10
	Põhjanoot	12	2945.57	4.1	10	26.74
	Pöörinoot	4	5.38	743.7	10	10
	Rivimõrd	650	13238.62	49.1	10	10
	Tõstevõrk	5	0	-	10	10
	Õngejada	208	4453.80	46.7	10	10
	Ääremõrd suu kõrgusega 1-3 m	270	252317.89	3.5	32.71	28.4
	Ääremõrd suu kõrgusega kuni 1 m	197	46628.55	4.2	10	10

Tabel 2. Kalapüügiõiguse tasud Eesti Vabariigi veekogudel, välja arvatud Läänemeri ning angerjajärved, kus kehtivad angerjapüügivahendite tasud

Maakond	Veekogu	Püügivahend	PV arv 2024. a	2024. a saagi harilik väärtus eurodes	2026. a tasu eurodes	2026. a tasu määr prot-sentides	2025.a tasu euro-des
Harju maakond	Harju maakonna vooluveekogud	Silimumõrd	45	1096.81	10	41.0	10
		Silmutorbik	700	8591.60	1.2	9.8	1.2
	Kahala järv	Nakke- või raamvõrk	3	35.14	10	85.4	10
		Ääre- või avaveemõrd	2	0	10	-	10
	Männiku järv	Nakke- või raamvõrk	1	0	10	-	10
	Rummu järv	Nakke- või raamvõrk	1	0	10	-	10
	Soodla veehoidla	Nakke- või raamvõrk	1	0	10	-	10
Ida-Viru maakond	Narva jõe alamjooks hüdroelektrijaa mast suudmeni	Silmutorbik	15000	78176.05	1.2	23.0	1.2

	Narva jõgi ja veehoidla	Nakke- või raamvõrk	80	9102.51	10	8.8	10
		Ääre- või avaveemõrd	40	267.67	10	149.4	10
Jõgeva maakond	Kuremaa järv	Nakke- või raamvõrk	8	87.43	10	91.5	10
	Pikkjärv	Ääre- või avaveemõrd	2	0	10	-	10
Lääne maakond	Nõva jõgi	Silmutorbik	50	768.07	1.2	7.8	1.2
	Riguldi jõgi	Silmutorbik	50	485.65	1.2	12.4	1.2
	Sutlepa meri	Nakke- või raamvõrk	15	0	10	-	10
Lääne-Viru maakond	Lääne-Viru maakonna vooluveekogud	Silmumõrd	17	68.44	10	248.4	10
		Silmutorbik	500	3663.41	1.2	16.4	1.2
Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järv		Avaveevõrk	3000	1445818.68	16.87	3.5	14.82
		Juhtaiata mõrd	5	606.33	10	8.2	10
		Kaldavõrk	681	75519.85	10	9.0	10
		Mõrd mõrrajadas	490	863004.29	61.64	3.5	54.75
		Põhjanoot	20	1153918.59	2019.36	3.5	1812.61
		Pöörinoot	3	0	10	-	10
		Püüvõrk	15	21137.57	49.32	3.5	47.04
		Ääre- või avaveemõrd	411	1476560.96	125.74	3.5	96.4
Pärnu maakond	Ermistu järv	Nakke- või raamvõrk	5	0	10	-	10
		Ääre- või avaveemõrd	5	768.68	10	6.5	10
	Pärnu maakonna vooluveekogud	Silmumõrd	15	191.27	10	78.4	10
		Silmutorbik	2000	20434.35	1.2	11.7	1.2
Saare maakond	Mullutu laht	Ääre- või avaveemõrd	4	22439.32	196.34	3.5	179.85
	Nasva jõgi	Jõemõrd	6	39153.60	228.40	3.5	500
	Saare maakonna vooluveekogud	Silmumõrd	4	0	10	-	10
Tartu maakond	Ahja jõgi	Jõemõrd	6	3595.82	20.98	3.5	14.97
		Nakke- või raamvõrk	1	0	10	-	10
	Elistvere järv	Nakke- või raamvõrk	2	141.11	10	14.2	10
		Ääre- või avaveemõrd	1	0	10	-	10
	Emajõgi	Jõemõrd	61	123711.73	70.98	3.5	28.73
		Kaldanoot	7	225.63	10	31.0	10

		Nakke- või raamvõrk	11	20.62	10	533.6	10
		Ääremõrd suu kõrgusega kuni 1 m	9	104.12	10	86.4	106.94
	Kaiavere järv	Nakke- või raamvõrk	6	1213.12	10	4.9	10
	Kalli jõgi	Jõemõrd	5	936.86	10	5.3	14.26
		Nakke- või raamvõrk	3	0	10	-	10
		Ääremõrd suu kõrgusega kuni 1 m	1	0	10	-	10
	Keeri järv	Jõemõrd	4	806.28	10	5.0	10
		Kaldanoot	1	0	10	-	10
		Nakke- või raamvõrk	4	423.18	10	9.5	10
		Ääre- või avaveemõrd	2	0	10	-	13.83
	Koosa jõgi	Jõemõrd	8	10469.12	45.80	3.5	31.38
	Saadjärv	Nakke- või raamvõrk	14	581.62	10	24.1	10
Võrtsjärv		Nakke- või raamvõrk	321	269117.11	29.34	3.5	42.5
Võru maakond	Vagula järv	Kaldanoot	2	0	10	-	10
		Nakke- või raamvõrk	10	193.76	10	51.6	10

Tabel 3. Räime ja kilu kalapüügiõiguse tasud traalpüügil 2026. a ja võrdlus 2025. a

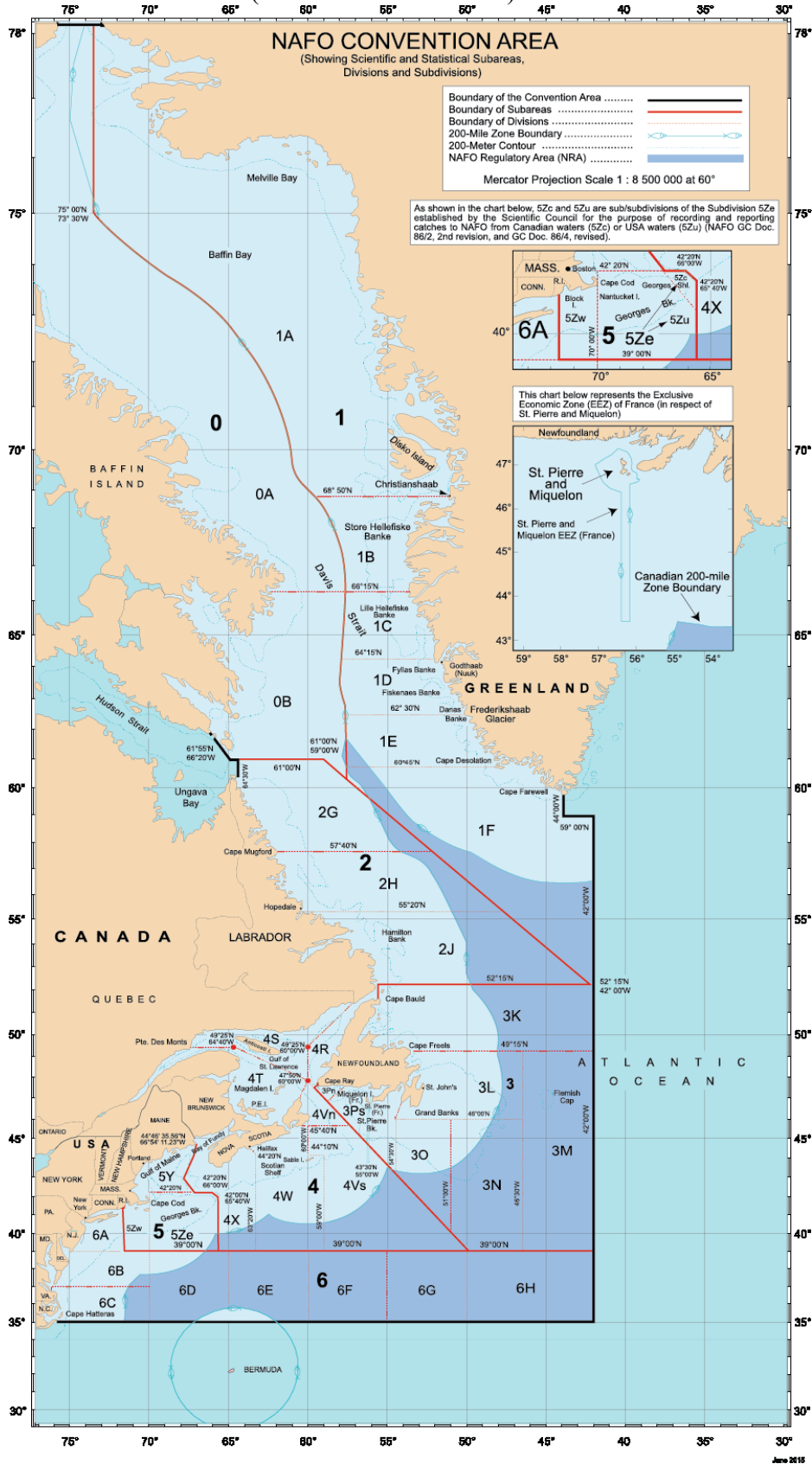
Liik	Saak 2024. a tonnides	1 tonni harilik väärtus 2024. a eurodes	tasumäär 2026. a protsentides	1 tonni tasu 2026. a eurodes	tasumäär 2025. a protsentides	1 tonni tasu 2025. a eurodes
Räim	10979.8	393.5	2.5	9.84	2.4	7.7
Kilu	24237.3	401.6	2.5	10.04	2.36	8.5

Tabel 4. Angerjapüügiks kasutatavate vahendite kalapüügiõiguse tasud veekogudes, kuhu riigi toel angerjat asustatakse

Veekogu	Võrtsjärv	Kaiavere	Kuremaa	Saadjärv	Vagula
Püügivahend	mõrd	ääre- või avaveemõrd	ääre- või avaveemõrd	ääre- või avaveemõrd	ääre- või avaveemõrd
Püügivahendite piirarv 2026. a	323	11	10	16	10

Keskmiselt asustamiseks kulunud summa 2014-2019 eurodes	121697,24	5650,34	4508,69	9354,21	3735,34
Püüdjate omaosalus 2014-2019. a keskmiselt asustamiseks kulunud summast protsentides	90	60	60	60	60
Püüdjate omaosalus 2014-2019. a keskmiselt asustamiseks kulunud summast eurodes	109527,52	3390,20	2705,21	5612,52	2241,21
Kutselise püügivahendi saagi keskmine osakaal kogusaagist 2015-2024. a protsentides	100	100	97,43	90,98	100
Kutseliste püügivahendite summaarne tasu 2026. a eurodes	109527,52	3390,20	2635,69	5106,28	2241,21
Ühe püügivahendi tasu 2026. a eurodes	339,09	308,20	263,57	319,14	224,12
Võrdluseks 2025.a kehtestatud tasu eurodes	329.17	188.8	260.69	343.44	132.54

Joonis. NAFO veealad (allikas: NAFO veebileht)

Seletuskirja lisa 3

Joonis. NEAFCi veealad (allikas: NEAFCi veebileht)

